

УДК 7.02: 745/749

DOI <https://doi.org/10.32782/uad.2023.5.4>**Дяченко Алла Володимирівна,**

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри промислового дизайну і комп'ютерних технологій,
декан факультету декоративно-прикладного мистецтва,
членкиня Спілки дизайнерів України,
членкиня Національної спілки художників України
Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва
і дизайну імені Михайла Бойчука
ORCID ID: 0000-0003-4496-5931
pani.alla0107@gmail.com

РЕЗУЛЬТАТИ ВПРОВАДЖЕННЯ СХІДНИХ МИСТЕЦЬКИХ ПРАКТИК НА ФАКУЛЬТЕТІ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА КИЇВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АКАДЕМІЇ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ ІМЕНІ МИХАЙЛА БОЙЧУКА

Процеси модернізації художньо-промислової освіти, характерні для сьогодення, мають важливі завдання індивідуального навчання. Важливо що для системи вищої художньо-промислової освіти, це означає в першу чергу можливість вироблення студентом власного стилю мистецької діяльності. Це припускає не тільки відхід від уніфікації у викладанні образотворчого мистецтва, але і пропонується різноманітність майбутнім фахівцям в галузі художньо-промислового мистецтва в східних стилях, жанрах, образотворчих техніках (у тому числі заснованих на сучасних комп'ютерних технологіях). Визначені заходи щодо впровадження в систему художньо-промислової освіти нових східних мистецьких практик і інноваційних методів навчання, а також глибоке осмислення методологічних і дидактичних основ процесу навчання студентів образотворчого мистецтва, на яких базується кожен стиль, жанр, образотворча техніка. Важливе значення в цьому плані набуває аналіз концептуальних основ і особливостей організації процесу навчання художньо-промислового мистецтва, виявлення проблем в системі практичної підготовки, і обґрунтування способів розв'язання цих проблем. Визначені шляхи розв'язання проблем навчання студентів художньо-промислового мистецтва в системі вищої освіти на базі факультету декоративно-прикладного мистецтва, Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука, що визначають перспективи вдосконалення досліджуваного процесу: на педагогічному рівні – розробка прикладних основ процесу навчання художньо-промислового мистецтва з урахуванням специфіки кожного із напрямків – академічного, традиційного, інноваційного. Визначення ціннісних орієнтирів, світоглядних положень, творчих напрямків, на основі яких буде вироблятися процес навчання художньо-промислового мистецтва в закладі вищої освіти. На теоретико-педагогічному рівні було надано уточнення дидактичних основ навчання студентів художньо-промислового мистецтва з урахуванням сучасних тенденцій розвитку вищої художньої освіти, розширення і поглиблення змісту теоретичних дисциплін, поглиблення міжпредметних зв'язків, модернізація змісту практико-орієнтованих дисциплін; на інструментально-технологічному рівні – застосування в навчанні студентів художньо-промислового мистецтва проблемного підходу, інтерактивних та інформаційно-комунікаційних освітніх технологій, елементів проблемного навчання, реалізації ідей змістової дидактики, діалогу культури, східних мистецьких практик типу «гірлянд асоціацій» та моделі формування проєктних умінь майбутніх дизайнерів, що дозволить студентам освоїти різноманітні східні образотворчі елементи, зрозуміти культурний контекст Сходу.

Ключові слова: декоративні вироби, навчально-творчі завдання, східні мистецькі практики, творча діяльність, художні образи, художньо-промислова освіта.

Diachenko Alla. THE RESULTS OF THE IMPLEMENTATION OF EASTERN PRACTICES AT THE FACULTY OF DECORATIVE AND APPLIED ARTS MYKHAILO BOICHUK KYIV STATE INSTITUTE OF DECORATIVE -APPLIED ARTS AND DESIGN

The processes of modernization of artistic and industrial education, characteristic for today, have important tasks of individual training. It is important that for the system of higher artistic and industrial education, this means,

first of all, the opportunity for the student to develop his own style of eastern artistic activity. This implies not only a departure from unification in the teaching of fine arts, but also offers diversity to future specialists in the field of artistic and industrial arts in eastern styles, genres, and visual techniques (including those based on modern computer technologies). The measures for the introduction into the system of artistic and industrial education of new Eastern art practices and innovative teaching methods, as well as a deep understanding of the methodological and didactic foundations of the process of teaching fine art students, on which each style, genre, and visual technique are based, have been determined. In this regard, the analysis of the conceptual foundations and features of the organization of the process of teaching eastern artistic and industrial art, the identification of problems in the system of practical training, and the justification of ways to solve these problems acquires important importance. The ways of solving the problems of teaching students artistic and industrial arts in the system of higher education on the basis of the Faculty of Decorative and Applied Arts, Kyiv State Academy of Decorative and Applied Arts and Design named after Mykhailo Boychuk, which determine the prospects for improving the researched process: at the pedagogical level – the development of applied foundations of the process training in artistic and industrial art, taking into account the specifics of each of the directions – academic, traditional, innovative. Determination of value orientations, worldview positions, creative directions, on the basis of which the process of teaching eastern artistic and industrial art in the institution of higher education will be developed.

Key words: *artistic and industrial education, creative activity, eastern artistic practices, educational and creative tasks, decorative products, artistic images.*

Вступ. Процес розвитку творчої активності студентів у системі вищої художньо-промислової освіти – це безперервний інноваційний процес, який сприяє формуванню нової форми, позитивним змінам освіти, а також прогресу суспільства загалом, враховуючи досвід ряду країн Сходу, таких як Китай, Індонезія, В'єтнам. Крім того, на сучасному етапі реформування освіти є потреба у творчих та активних художниках, здатних творчо вирішувати будь-які міжкультурні завдання. Загалом в умовах сьогодення розвивається взаємодія української освіти та східних мистецьких і навчальних практик саме у сфері культури [14].

Впровадження інноваційних ідей та східних мистецьких практик забезпечує реалізацію однієї з вимог сучасної освіти, зокрема, активізувати процес розвитку творчого потенціалу студентів, а також створити необхідні умови для самоосвіти вдосконалення професійної майстерності протягом усього життя. Так Прусак [12], вважає, що творчість педагога, пошук інноваційного, вивчення творчого наукового напрацювання педагогів-новаторів минулого сьогодення, а також створення сприятливих умов для цього – це є основою для оздоровлення освітньої галузі. Але щоб успішно трансформувати передовий досвід у власну педагогічну діяльність, треба вивчити його зміст, виділити головне та сформувати практичні вміння, щоб використати його у практичній діяльності. Важливими є сформовані компетентності.

Мета статті полягає у дослідженні перспектив і оцінці педагогічних результатів впровадження східних художніх практик на факультеті декоративно-прикладного мистецтва Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука.

Матеріали та метод. У сучасній педагогічній науці склалися певні теоретичні передумови, що створюють умови для виявлення концептуальних засад та особливостей процесу підготовки студентів у системі вищої художньо-промислової освіти. Визначаємо дослідження наступної групи вчених: [2; 17] Вдовченко, Антонович, які присвячені характеристиці сучасних систем вищої педагогічної освіти та художньо-промислової освіти як їхньої складової, що дозволяє нам виявити особливості та напрямки у навчанні студентів образотворчому мистецтву у системі вищої художньо-промислової освіти.

Іншу групу складають дослідження, присвячені методичним аспектам навчання студентів різним національним видам образотворчого мистецтва у ЗВО (Figueras-Maz, Grandío-Pérez, Mateus 2021; Jordan, Weller 2018). У їхніх роботах представлено переважно порівняльний аналіз традицій академічного малюнка в художньо-педагогічній освіті східного і західного підходів.

Відомо, що підготовка у сфері образотворчого мистецтва є результатом творчих пошуків багатьох вчених, зокрема цим питан-

ням цікавилися Гриценко, Негай, Страшко [4], Небесник [9]. Питання розвитку творчої активності східними засобами мистецтва вивчали: Масол [10], Базелюк, Комаровська, Муромець, Рагозіна; Рисинець [13], Кобилянський, Лісіца, Пінаєва. Проблему розвитку творчих здібностей студентів мистецьких вищих навчальних закладів досліджували Гончаренко [3], Коломієць, Вересоцька. А, наприклад, Руденченко [14], проблему творчої діяльності особистості розглядав в тісному зв'язку з естетичною природою творчості, вважаючи її важливим фактором професійної підготовки митця.

Освітньою базою нашого дослідження стала Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука, і окремо на факультет декоративно-прикладного мистецтва. Факультет сьогодні містить чотири кафедри: кафедра художньої кераміки, дерева, скульптури та металу, монументального і станкового живопису, мистецтва текстилю, вишивки та костюма і кафедра мистецтвознавства і мистецької освіти. [16]

Усі ці нововведення щодо східних мистецьких практик сприяють розвитку творчої активності та самостійності студентів, покращенню професійної підготовки. Так проведення проблемних лекцій, музейних проєктів, застосування ігрових технологій, тренінгів, кейс-методів, методів контекстного навчання, практикумів, мікро-викладання наближають студентів до реалій професійної діяльності, сприяють розвитку інтересу, творчої активності та формуванню умінь та навичок, необхідних у подальшій мистецькій діяльності.

Також у Київській державній академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука, на згаданому факультеті, успішно застосовують інноваційні технології навчання, побудовані на досвіді творчих шкіл Китаю, Індонезії, В'єтнаму. З метою розвитку творчої активності для студентів обладнано майстерні скульптури та художньої кераміки, класи малюнка та живопису, аудиторію для занять пластичною анатомією. Інтерактивні презентації, відеофільми, бази даних комп'ютерних художніх енциклопедій,

дій, слайд-шоу, художньо-музичні композиції є важливою складовою результативного навчального процесу, а також сприяють інтересу до навчання, позитивної мотивації та розвитку творчої активності майбутніх фахівців художньо-промислового мистецтва.

Нині в системі вищої культурологічної освіти починають активно впроваджуватися китайська методика навчання образотворчого мистецтва, а для теорії навчання як і раніше характерна орієнтація на ідеї класичної дидактики) розроблено низку підходів, реалізація яких є досить перспективною в навчанні студентів образотворчому мистецтву в системі вищої художньо-промислової освіти [18, с.46]. Запропонуємо та розглянемо застосування інноваційних східних мистецьких практик на факультеті декоративно-прикладного мистецтва, Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука.

1). *Проблемний підхід у художньому навчанні (Китай).*

Мета проблемного навчання – засвоєння студентами змісту освіти через вирішення спеціальних навчальних завдань або виконання завдань, що містять «незаповнені місця», які не мають достатньо даних для отримання відповіді. Методика проблемного навчання добре зарекомендувала себе в Китаї, і вона побудована таким чином, що викладач студента «підводять» на нове рішення чи напрям вирішення завдання. Організація проблемного навчання будується на основі пред'явлення проблемних питань, проблемних завдань та створення проблемних ситуацій. Проблемне питання, на відміну від питання репродуктивного характеру, передбачає простого відтворення знань, а вимагає від студента роздумів, міркувань, самостійного пошуку необхідної інформації. Цей прийом доцільно застосовувати на заняттях з теорії та історії образотворчого мистецтва. Проблемні питання стимулюють самостійність та активність студентів, змушують їх замислитися над закономірностями образотворчого мистецтва та осмислити їх, дозволяють реалізувати принцип свідомості у навчанні [15, с. 42-43].

Проблемні завдання за досвідом китайських майстрів, призначені організації самостійної пізнавальної діяльності студентів на факультеті декоративно-прикладного мистецтва. У процесі навчання образотворчому мистецтву їх доцільно застосовувати на практичних заняттях, коли необхідно знайти композиційне, просторове або колористичне рішення для зображення предмета в незвичайному ракурсі, для передачі певної ідеї. Різноманітні проблемні ситуації можна застосовувати в процесі навчання студентів образотворчому мистецтву для встановлення більш глибоких і усвідомлених зв'язків між теоретичними дисциплінами й практичними заняттями, для успішного досягнення студентами загальних закономірностей образотворчої діяльності, а також різноманітних способів образотворчої діяльності, що застосовуються на основі певної закономірності [22].

2) Метод смислової дидактики у художньо-промисловому мистецтві (Китай).

В основі художньо-промислової освіти має лежати вміння студента сприймати та розуміти мистецтво у різних його проявах, бачити всю різноманітність мистецтва відрізнити справжню красу творів мистецтва від уявної. За наявної системи оцінювання погляд студентів на мистецтво є невиправдано вузьким. Дотримання суворих канонів у навчанні малюнку, живопису, скульптури, декоративно-ужиткового мистецтва, обмеження реалістичним напрямом у мистецтві не дозволяє студентам з достатньою мірою повноти зрозуміти складну та різноманітну мову мистецтва. Студенту необхідно дати більш широке бачення мистецтва, що характерно теж для китайського мистецтва. Це рух від точного відтворення об'єктів дійсності до освоєння різноманітних виразних засобів сучасного мистецтва, навчити його за допомогою кольору та пластики передавати різні емоційні стани, настрої, забезпечити опанування ним різними засобами художньої виразності, навчити його працювати з різними матеріалами, розвинути яву, надати волю творчості [1, с. 128].

Найбільш важливі для розв'язання проблем, що існують сьогодні в системі вищої художньо-промислової освіти, такі поло-

ження змістовної дидактики: формування особистості передбачає насамперед освоєння нею ціннісної складової культурного досвіду, становлення здатності до виявлення художнього змісту. З цієї точки зору при підготовці фахівців художнього мистецтва важливо поряд із навчанням їх процедур логічного аналізу застосовувати такі методи навчання, які дозволять їм опанувати процедури смислового пошуку. Для ефективного навчання необхідна «ціннісно розвиваюче освітнє середовище, що забезпечує залучення у зміст освіти широкого поля культурних смислів та потенційну можливість їх розвитку в колективній та індивідуальній творчій діяльності».

Отже, студентів необхідно знайомити зі східними творами образотворчого мистецтва, розширюючи «поле культурних смислів», які вони мали б можливість виявити, причому робити це необхідно не догматично, а включаючи студентів у різні види та форми творчої діяльності – не тільки власне образотворчої (малювання, ліплення, колажування тощо), а й у діяльність у межах виконання творчих завдань, безпосередньо пов'язаних з образотворчою діяльністю, але які передбачають «занурення» студента у культуру; у процесі навчання необхідно застосовувати герменевтичні методи, методи культурно-історичної рефлексії, звернення до символів культури, діалог [19, с.67].

Особливо важливі такі методи навчання студентів образотворчому мистецтву, оскільки дозволяють глибоко зрозуміти й «відчутти» твори мистецтва, співвіднести їх, з одного боку, з культурним контекстом, з іншого – з власними уявленнями про творчість, про способи відображення матеріальної та духовної реальності.

3). Навчально-творчі завдання з декоративно-ужиткового мистецтва (Індонезія).

Основним засобом, що дозволяє підвищити активність студентів, як відомо, є практичні завдання. Аналіз специфіки навчання з теорії декоративно-ужиткового мистецтва з практикумом, що викладається у Київській державній академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука відповідно до освітнього стандарту,

показав, що в процесі досягнення однієї з основних цілей цієї дисципліни – навчання виготовлення декоративних виробів – залишається недостатньо педагогічно організованою самостійна розумова навчально-творча діяльність студентів. Було встановлено, що у цьому навчальному процесі відсутня система навчально-мистецьких завдань і практик, яка стала б орієнтовною основою для самостійних творчих пошуків студентів.

Навчально-творче завдання, яке має широкий вжиток в мистецькій школі Індонезії, і розглядається там як мета, усвідомлена студентами в педагогічно організованій ситуації нового для них виду, тобто в умовах, що не дозволяють або обмежують використання наявного у студентів когнітивного та практичного досвіду [6, с. 123-128]. Тому навчально-творче завдання вимагає від українських студентів розумових і практичних дій, спрямованих на активне самостійне опанування знаннями, вміннями та навичками в конкретній навчальній дисципліні та одночасно на опанування знаннями, вміннями та навичками творчої діяльності, на розвиток їх творчого мислення, їх творчих здібностей. майбутніх спеціалістів у галузі декоративно-ужиткового мистецтва показав, що зафіксована відсутність системи застосування на заняттях з декоративно-ужиткового мистецтва навчально-творчих завдань як орієнтовної основи самостійної навчально-творчої проектно-дослідницької діяльності студентів є однією з причин недостатнього рівня сформованості у них необхідних для педагога художньої освіти якостей творчої особистості. Тому в нашій дослідно-пошуковій роботі ми запропонували та перевірили можливий варіант системного застосування навчально-творчих завдань у процесі навчання декоративно-ужитковому мистецтву.

Під системою навчально-творчих завдань у процесі проектно-дослідницької діяльності на заняттях з декоративно-ужиткового мистецтва ми розуміємо сукупність взаємопов'язаних навчально-творчих завдань, що формулюються відповідно до змісту навчання декоративно-ужиткового мистецтва, що реалізується, цілісне застосування якої

забезпечить досягнення цілей навчання декоративно-ужиткового мистецтва, включаючи мету формування у студентів якостей творчої особистості. У цю систему були включені такі види взаємопов'язаних та послідовно виконуваних навчально-творчих завдань [11, с. 85]:

- перетворення природних об'єктів в об'єкти декоративно-ужиткового мистецтва за допомогою поєднання відомих (стилізації, трансформації, спрощення тощо) та нових оригінальних прийомів;

- комбінування різних технік декоративно-ужиткового мистецтва в їх нові оригінальні поєднання;

- комбінування окремих операцій з різних технологій виготовлення виробів декоративно-ужиткового мистецтва в нові оригінальні способи створення об'єктів декоративно-ужиткового мистецтва;

- вдосконалення технічних засобів та пошук нових матеріалів для реалізації технік та технологічних процесів декоративно-ужиткового мистецтва.

Наведемо конкретні практичні приклади систематичного включення навчально-творчих завдань у процес навчання декоративно-ужиткового мистецтва. Так, для організації проектно-дослідницької роботи студентів їм запропонували розробити проєкт декоративного виробу з використанням технік вітража та аплікації з кольорового піску. Робота над цим проєктом була організована поетапно, починаючи з аналізу поставленого завдання. Цей етап передбачає пошук художньої ідеї пластичного образу декоративного виробу. При цьому осмислення мети навчально-творчого завдання організується як самостійне уточнення студентами проектною ситуації, що розглядається як проблемна ситуація, як ситуація нового виду.

4). Мистецькі практики типу «гірлянд асоціацій» (В'єтнам).

Застосування цього методу, який родом з В'єтнаму, допомагає студенту встановлювати неординарні взаємозв'язки фізичних, естетичних, емоційних та інших чинників, які впливають на пошук нового художнього образу, відшукувати нові художні мотиви у природних формах, нові ідеї декоративної стилізації

цих форм, підбирати оригінальні колірні гами майбутнього декоративно-прикладного виробу. Після того, як отримані ідеї будуть проаналізовані та графічно зафіксовані у вигляді остаточного ескізу існуючих варіантів вирішення навчально-творчого завдання першого виду, починається етап експериментування з матеріалами та процесами їх обробки.

На цьому етапі студентам пропонуються створення проєкту декоративного виробу шляхом комбінування матеріалів і технік, у прикладі йдеться про техніки вітражного розпису та аплікації кольоровим піском. Студентам пропонується перевірити можливості реалізації знайдених ідей за допомогою комбінування найрізноманітніших матеріалів та технік декоративно-ужиткового мистецтва з метою розробки оригінальної інтегрованої техніки вітражного розпису та аплікації кольоровим піском [5].

При цьому можуть вирішуватися локальні дослідницькі проблеми, наприклад: чи можна використовувати фарби вітражного розпису скла замість мозаїчного набору із фігурних шматочків скла, чи можна формувати мозаїчний набір із фрагментів спеченого кольорового піску та скляних фрагментів, які синтетичні матеріали можуть бути використані в інтегрованій техніці, що розробляється. У процесі вирішення завдань другого виду найефективніше використовувати відомий евристичний метод морфологічного аналізу та синтезу. Наприклад, проєкт скляного панно у техніці вітражного розпису та в техніці аплікації кольоровим піском можна представити такими структурними елементами: фон скляного панно, зображення кольорів на скляному панно, матеріали, що використовуються для виконання фрагментів панно.

Різні варіанти виконання виділених структурних (морфологічних) елементів (ознак) комбінуються у різних поєднаннях. З багатьох отриманих поєднань студенти відбирають найбільш відповідні вирішуваному творчому завданню. Наприклад, фон скляного панно у техніці розпису вітражними фарбами та зображення кольорів на скляному панно у техніці склеювання крупинок кольорового піску; фон скляного панно в техніці

склеювання крупинок кольорового піску і зображення квітів на скляному панно в техніці розпису вітражних фарб. Після вибору конкретних рішень студентами самостійно проводиться експериментування з обраними поєднаннями та порівняння між собою для відшукування оптимального рішення.

5). Модель формування проєктних умінь майбутніх дизайнерів (Японія).

Запропонована японська модель формування проєктних умінь майбутніх митців включає взаємопов'язані, послідовно змінюють один одного три етапи, на кожному з яких визначено мету, завдання, відібрано зміст (засоби та форми його організації), обрано педагогічні умови, систему відносин викладача та студента, визначено прогнозований результат.

Мета професійно-діяльнісного етапу передбачає розвиток у професійно-значущих якостей особистості, що навчаються, нестандартного творчого мислення. На цьому етапі було реалізовано інтеграцію проєктних завдань та задумів, спрямованих на формування цілісної системи загальнопрофесійних та спеціальних знань, умінь, навичок, здібностей, необхідних майбутньому дизайнеру художньо-промислового профілю [7, с. 35]. На базі факультету декоративно-прикладного мистецтва, Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука можна:

- проводити лабораторно-практичні завдання, спрямовані на засвоєння проєктних умінь, система проблемно-пошукових практичних завдань;
- організувати проєктну роботу в графічних редакторах (створення силуету загальної форми предмета; лінійно-конструктивне зображення предмета, засоби технічного малюнка, комбінаторика нереалістичних форм, стилізація та трансформація, стилізація та трансформація);
- забезпечити практики образного моделювання в афіші, плакаті та обкладинці журналу, копіювання умовних позначень листяних та хвойних рослин.

Мета японської моделі формування проєктних умінь майбутніх дизайнерів це опано-

вування студентами вміннями самостійного створення дизайн-проектів з урахуванням аналізу споживчого ринку. На базі факультету декоративно-прикладного мистецтва можуть бути реалізовані наступні педагогічні умови:

- застосування у навчальному процесі технологій активного формування проектних умінь майбутніх дизайнерів засобами графічних дисциплін на основі створення ситуацій професійної спрямованості;

- залучення роботодавців до підготовки майбутніх дизайнерів на основі соціального партнерства;

- формування системи практичних проектно-творчих завдань: побудова малюнка предмета з натури; вправу з малювання об'ємних композицій з нанесенням шрафування; побудова групи геометричних тіл з натури; побудова третьої проєкції за двома даними; побудова аксонометричної проєкції; технічний малюнок деталі у трьох проєкціях та аксонометрії;

- розробка оригінал-макета книжкової продукції; розробка фірмового іміджу організації; розробка вказівних конструкцій як елементів міського візуального навігатора;

- благоустрій та озеленення території навколо наявного архітектурного об'єкта; комплексне проектування паркової зони, участь у творчих ситуаціях, дизайнерських та мистецьких виставках, фестивалях, науково-практичних конференціях, презентаціях та захистах творчих проєктів.

Результатом впровадження східних мистецьких практик має стати: опановування знаннями, що навчаються, і вміннями в побудові простих лінійно-конструктивних форм і композицій простими графічними засобами; вміння передати матеріальність з урахуванням закономірності світлотіньового зображення площинних та об'ємних композицій [8, с.56].

Особливості реалізації кожного з розглянутих нами підходів вимагають окремого педагогічного трактування з обов'язковою організацією діагностичного та формуючого експерименту. Нашим завданням було лише показати у найзагальнішому вигляді, які можливості має кожен підхід у практичному навчанні образотворчому мистецтву на факультеті декоративно-прикладного мисте-

цтва, Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука

Висновки. Таким чином, перевірка у дослідно-пошуковій роботі запропонованих до впровадження східних мистецьких практик на заняттях з декоративно-ужиткового мистецтва із застосуванням системи навчально-творчих завдань показала, що ця методика забезпечує формування у студентів якостей творчої особистості. При цьому показано, що система навчально-творчих завдань, повинна розглядатися як сукупність взаємопов'язаних навчально-творчих завдань, як мінімум, чотирьох видів, що формулюються відповідно до змісту навчання декоративно-ужиткового мистецтва, що освоюються студентами, і виконуваними етапами проектно-дослідницької діяльності. Ці завдання мають бути включені до процесу проектно-дослідницької діяльності студентів на заняттях з декоративно-ужиткового мистецтва у взаємозв'язку один з одним, причому цілісність їх застосування забезпечується єдністю об'єкта творчої діяльності та цілями освітнього процесу.

Визначено, що перспективи вдосконалення процесу навчання студентів ЗВО художньо-промислового мистецтва пов'язані з концептуалізацією, варіативністю та індивідуалізацією навчання. Перспективною є опора при організації процесу навчання образотворчому мистецтву на положення проблемного підходу, методу смислової дидактики у художньо-промисловому мистецтві, впровадження практики навчально-творчих завдань з декоративно-ужиткового мистецтва, мистецьких практик типу «гірлянд асоціацій» та моделі формування проектних умінь майбутніх дизайнерів. Наголосимо, що можливості та умови реалізації названих підходів вимагають проведення спеціальних досліджень.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з поглибленим вивченням та проектуванням дидактичних основ навчання студентів образотворчому мистецтву в системі вищої художньо-промислової освіти, дослідженням можливостей реалізації в даному процесі ідей компетентнісного, особистісно орієнтованого підходів.

Література:

1. Бабій Н. П. Актуальні культурно-мистецькі практики та процеси: проблематика наукового дискурсу // Питання культурології, 2020, № 36 -С. 69-73.
2. Вдовченко В., Антонович Є. Концептуальні засади фундаментального дослідження структури та змісту спеціалізацій «Художньо-проектна творчість», «Декоративно-прикладне мистецтво», «Основи дизайну» профільного навчання в національній системі неперервної художньопроектної освіти // Педагогічний дискурс, 2015, Вип. 18.- С.20-33.
3. Гончаренко О. Коломієць Ю., Вересоцька Н. Формування конкурентоспроможного фахівця зі спеціальності «Технологічна освіта» // Рідна школа, 2012, № 11. -С.51-55
4. Гриценко Л. О., Негай Г. А., Страшко Л. М. Реалізація методологічного принципу системності навчання у процесі графічної підготовки фахівців технологій і дизайну // Молодь і ринок, 2021, № 1 (187).-С.84-91
5. Гуржій А. М., Глазунова О. Г., Волошина Т. В. Цифровий навчальний контент для системи відкритої освіти // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: Збірник наукових праць, 2020, Вип. 55.- С.268
6. Даниленко В. Дизайн України у світовому контексті художньо-проектної культури: монографія. Харків, 2005.
7. Іванова Л. О., Соколова О. П. Введення в дизайн-проекування. Одес. нац. акад. харч. технологій. Одеса, 2017.
8. Коновальчук І. І. Проектні технології здійснення інноваційної освітньої діяльності // Проблеми освіти, 2017, Вип. 87.
9. Небесник І. І. Художня освіта на Закарпатті у ХХ столітті: історико-педагогічний аспект. Ужгород, 2000. -С.133-139
10. Масол Л. М., Базелюк О. В., Комаровська О. А., Муромець В. Г., Рагозіна В. В. Мистецька освіта в Україні: розвиток творчого потенціалу в ХХІ столітті: Аналітична доповідь. Київ, 2012.
11. Прищенко С.В. Специфіка художньо-проектної культури та становлення дизайн освіти // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: зб. наук. Праць, 2013, Вип. 30.- С. 336-343
12. Прусак В. Становлення та розвиток дизайн-освіти в Україні (кінець ХХ – початок ХХІ ст.) // Вісник Львівської нац. академії мистецтв, 2017, Вип. 31.-С. 71-82.
13. Рисинець Н. О., Кобилянський О. В., Лісіца С., Пінаєва О. Ю. Впровадження технологій освітньої мнемотехніки в закладах вищої освіти. Особистісно-професійний розвиток майбутніх фахівців: діалог зі стейкхолдерами. Вінниця, 2021.
14. Руденченко А. А. Теоретичні і методичні засади навчання етнодизайну студентів у вищих мистецьких навчальних закладах: дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02. Київ, 2017.
15. Скринник-Миська Д. Актуальні мистецькі практики в Академії мистецтв. Retrieved from: <https://zbruc.eu/node/78726>
16. Факультет декоративно-прикладного мистецтва. Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука. Retrieved from: <https://kdidpamid.edu.ua/academy/fakultety/fakultet-dekoratyvno-prykladnogo-mystecztva/>
17. Чебикін А. Художня освіта в Україні ХХІ століття (культуротворчий аспект) Art education in Ukraine in the 21st century (cultural aspect) // Діалог культур: Україна у світовому контексті. Художня освіта : зб. наук. Праць, 2000. Вип. 5. – С.30-39
18. Шапран О. Комунікативні аспекти підготовки здобувачів у фахових мистецьких коледжах // Молодь і ринок, 2023, Вип. 3 (211).-С. 76-81
19. Яців Р. Українське мистецтво ХХ століття: зб. наук. ст. Інститут народознавства НАН України. Львів, 2006.
20. Figueras-Maz M., Grandío-Pérez M.M., Mateus J.-C. Students' perceptions on social media teaching tools in higher education settings // Communication and Society, 2021, 34(1). DOI: <https://doi.org/10.15581/003.34.1.15-28>
21. Jordan K., Weller M. Academics and social networking sites: benefits, problems and tensions in professional engagement with online networking // Journal of Interactive Media in Education, 2018. DOI: 10.5334/jime.44
22. Shelukhin M., Kupriichuk V., Kyrylko N., Makedon V., Chupryna, N. Entrepreneurship Education with the Use of a Cloud-Oriented Educational Environment // International Journal of Entrepreneurship, 2021, Volume 25, Issue Retrieved from: <https://www.abacademies.org/articles/entrepreneurship-education-with-the-use-of-a-cloudoriented-educational-environment-11980.html>

References:

1. Babii, N. P. (2020), "Aktualni kulturno-mystetski praktyky ta protsesy: problematyka naukovoho dyskursu" [*Current cultural and artistic practices and processes: issues of scientific discourse*], Questions of cultural studies, No. 36, pp. 69–78 [in Ukrainian].
2. Vdovchenko, V. & Antonovych, E. (2015), "Kontseptualni zasady fundamentalnogo doslidzhennia struktury ta zmistu spetsializatsii "Khudozhno-proektna tvorchiist", "Dekorativnoprakladne mystetstvo", "Osnovy dyzainu" profilnogo navchannia v natsionalnii systemi nepererвної khudozhno-proektnoi osvity" [*Conceptual principles of the fundamental research of the structure and content of specializations "Art and design creativity", "Decorative and applied art", "Fundamentals of design" of specialized training in the national system of continuous art design education*], Pedagogical Discourse, vol. 18, pp. 20-33 [in Ukrainian].
3. Honcharenko, O., & Kolomiets, Yu., Veresotska, N. (2012), "Formuvannia konkurentospromozhnogo fakhivtsia zi spetsialnosti "Tekhnolohichna osvita" [*Formation of a competitive specialist in the specialty "Technological education"*], Native School, no. 11, pp. 51- 55[in Ukrainian].
4. Hrytsenko, L. & Nehai, H., Strashko, L. (2021), "Realizatsiia metodolohichnoho pryntsyphu systemnosti navchannia u protsesi hrafichnoi pidhotovky fakhivtsiv tekhnolohii i dyzainu" [*Implementation of the methodological principle of systematic training in the process of graphic training of technology and design specialists*], Youth & market, No.1 (187), pp. 84–91 [in Ukrainian].
5. Hurzhii, A. M., & Hlazunova, O. H., Voloshyna, T. V. (2020), "Digital educational content for the open education system" [*Digital educational content for the open education system*], Modern information technologies and innovative teaching methods in training: methodology, theory, experience, problems, Vol. 55, 268 p. [in Ukrainian].
6. Danylenko, V. (2005), *Dyzayn Ukrainy u svitovomu konteksti khudozhn'o-proektnoi kul'tury* [*Design of Ukraine in the world context of art and design culture*]: monohrafiya, Colorit. Kharkiv [in Ukrainian].
7. Ivanova, L. O., & Sokolova, O. P. (2017), *Vvedennia v dyzain-proektuvannia* [*Introduction to design*], Astroprint. Odesa[in Ukrainian].
8. Konovalchuk, I. (2017), "Proiektni tekhnolohii zdiisnennia innovatsiinoi osvitnoi diialnosti" [*Project technologies for implementing innovative educational activities*], Problems of education, №87, pp. 133-139. [in Ukrainian].
9. Nebesnyk, I. I. (2000), *Khudozhnia osvita na Zakarpatti u KhKh stolitti: istoriko-pedahohichnyi aspekt istorikopedagogicheskogo aspek* [*Art education in Transcarpathia in the 20th century: historical and pedagogical aspect*], Zakarpattia. Uzhhorod [in Ukrainian].
10. Masol, L. M., & Bazelyuk, O. V., Komarovska, O. A., Muromets, V. G. Ragozina, V. V. (2012), *Mystets'ka osvita v Ukraini: rozvytok tvorchoho potentsialu v XXI stolitti* [*Art education in Ukraine: development of creative potential in the 21st century*]: Analytical report, Aura Books. Kyiv.[in Ukrainian].
11. Pryshchenko, S. V. (2013), *Spetsyfika khudozhno-proektnoi kultury ta stanovlennia dyzainosvity*" [*The specifics of artistic design culture and the formation of design education*], Recent issues of history, theory and practice of artistic culture, Vol. 30, pp. 336-343[in Ukrainian].
12. Prusak, V. (2017), "Stanovlennia ta rozvytok dyzain-osvity v Ukraini (kinets KhKh – pochatok KhKhI st.)" [*Formation and development of design education in Ukraine (late XX-early XXI century)*], Bulletin of the Lviv National Academy of Arts, Vol. 31, pp.71-82. [In Ukrainian]
13. Rysynets, N. O., Kobylanskyi O. V., Lisitsa S. & Pinaieva O. Yu. (2021), *Vprovadzhennia tekhnolohii osvitnoi mnemotekhniki v zakladakh vyshchoi osvity* [*Implementation of educational mnemonic technologies in institutions of higher education*], Osobystisno-profesiinyi rozvytok maibutnikh fakhivtsiv: dialoh zi steikkholderamy, TOV «Druk». Vinnytsia[In Ukrainian].
14. Rudenchenko, A. A. (2017), *Teoretychni i metodychni zasady navchannia etnodyzainu studentiv u vyshchyykh mystetskykh navchalnykh zakladakh* [*Theoretical and methodical principles of teaching ethnodesign to students in higher art educational institutions*], Candidate's thesis. Kyiv [In Ukrainian].
15. Skynnyk-Myska, D. (2022), *Aktualni mystetski praktyky v Akademii mystetstv*. [*Actual artistic practices at the Academy of Arts*]Retrieved from: <https://zbruc.eu/node/78726> [In Ukrainian].
16. Faculty of decorative and applied arts Mykhailo Boichuk Kyiv state institute of decorative -applied arts and design)" [*Faculty of decorative and applied arts. Kyiv State Academy of Decorative and Applied Arts and Design named after Mykhailo Boychuk*], (2023). Retrieved from: <https://kdidpamid.edu.ua/academy/fakultety/fakultet-dekorativno-prakladnogo-mystecztva/>
17. Chebykin, A. (2020), "Khudozhnia osvita v Ukraini XXI stolittia (kulturotvorchyi aspekt [*Art education in Ukraine in the 21st century (cultural aspect)*] ,Dialogue of cultures: Ukraine in the world context. Art education: coll. of science works, № 5, pp. 30-39[In Ukrainian].

18. Shapran, O. (2023), “Komunikatyvni aspekty pidhotovky zdobuvachiv u fakhovykh mystetskykh koledzhakh” [*Communicative aspects of training applicants in professional art colleges*], Youth and the market, Issue 3 (211), pp. 76-81 [In Ukrainian].
19. Yatsiv, R. (2006), *Ukrayins'ke mystetstvo KHKH stolittya [Ukrainian art of the 20th century]: zb. nauk. St, Instytut narodoznavstva NAN Ukrayiny, Afisha. L'viv.* [In Ukrainian].
20. Figueras-Maz, M., Grandío-Pérez M. M., Mateus J.-C. (2021), “Students’ perceptions on social media teaching tools in higher education settings”, *Communication and Society*, 34(1), pp. 15-28. DOI: <https://doi.org/10.15581/003.34.1.15-28>
21. Jordan, K., Weller M. (2018), “Academics and social networking sites: benefits, problems and tensions in professional engagement with online networking”, *Journal of Interactive Media in Education*, 1-9. DOI: [10.5334/jime.44](https://doi.org/10.5334/jime.44)
22. Shelukhin, M., Kupriichuk, V., Kyrylko, N., Makedon, V., Chupryna, N. (2021), “Entrepreneurship Education with the Use of a Cloud-Oriented Educational Environment”, *International Journal of Entrepreneurship*, Volume 25, Issue 6. Retrieved from: <https://www.abacademies.org/articles/entrepreneurship-education-with-the-use-of-a-cloudoriented-educational-environment-11980.html>